

पूर्ण, अष्ट र पम्फालाई अघोषित कार्यभार

तीन महिनामा महाधिवेशन गर्न सकिन्छ । अधिवेशनबाटै पार्टीको नीति, नेतृत्वसहित सबै छिजोफानो गरौं ।

■ **प्रदीप पौडेल**
केन्द्रीय सदस्य
नेपाली कांग्रेस

जीवन शर्मा / मध्यान्ह
काठमाडौं, ३ असोज

नेकपा एमालेको मुख्यालय च्यासलमा शुक्रबार सांविधान दिवस मनाउँदा फरक दृश्य देखियो । सेनाको ब्यारेकबाट फर्किए पनि पार्टी अध्यक्ष केपी शर्मा ओली पार्टी कार्यक्रममा अनुपस्थित रहे । पार्टी अध्यक्ष नहुँदा वरिष्ठ उपाध्यक्षले स्वतः नेतृत्व लिनुपर्ने हो । तर ईश्वर पोखरेललाई पाखा लगाएर उपाध्यक्ष अष्टलक्ष्मी शाक्यलाई अघि सारियो । शाक्यको नेतृत्व भत्किने गरी पहिलो औपचारिक कार्यक्रम गरेर पार्टी संस्थापनले पूर्वराष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारी समूहलाई प्रस्ट सन्देश दिएको छ । संस्थापन पक्षले ईश्वर पोखरेललाई पाखा लगाएर उनको अस्तित्व स्वीकार नचाहेको सन्देश दिएको स्थायी कमिटी सदस्य कर्ण थापा बताउँछन् । 'पार्टीलाई नियमानुसार अघि बढाउन नखोजेको देखियो,' उनले मध्यान्हसँग भने, 'यो स्थिति

आइसक्दासमेत मूल नेतृत्वको वरिपरि घुम्नेहरूले वैधानिक हिसाबमा आउने वरिष्ठ उपाध्यक्षलाई निषेध गर्न खोजेको छ ।' अध्यक्ष ओली अनुपस्थित हुनु र वरीयता मिचेर शाक्यको अध्यक्षतामा कार्यक्रम गरेर एमाले संस्थापनले अघोषित रूपमा परिआए विकल्पमा शाक्यलाई अघि सार्ने सन्देश दिएको छ । तर तत्कालै नेतृत्व हस्तान्तरण भने गर्ने मुडमा ओली देखिँदैनन् । ओली मात्र होइन, नेपाली कांग्रेसका सभापति शेरबहादुर देउवा र माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालमार्थ पनि नेतृत्व हस्तान्तरणको दबाव बढेको छ । यी तीनै नेताहरू भरसक नछाड्ने छान्ने परे आफूअनुकूलका नेता अघि सार्ने तयारीमा देखिन्छन् । मुख्य दलका यी नेताहरू अहिले घरबारीविहीन बनेका छन् । एमाले अध्यक्ष ओली सैनिक ब्यारेकबाट गुन्डुमा डेरा सरेका छन् । माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डले पनि खुमलटार

छाडिसकेका छन् भने कांग्रेस सभापति देउवा अस्पतालमै छन् । जेनजी आन्दोलनका क्रममा प्रदर्शनकारीको आक्रमणबाट उनको टाउकोमा १२ वटा टाँका लगाउनुपर्नेगरी चोट लागेको छ । उनी अहिले पनि अस्पतालमै छन् । १० दिनसम्म सेनाको ब्यारेकमा बसेर निस्किएका नेताहरूले विस्तारै राजनीतिक गतिविधिमा सक्रिय हुन थालेका हुन् । ओली र प्रचण्डले पार्टीका नेता कार्यकर्तासँग भेटघाट सुरु गर्दै पार्टीमा नेतृत्व जोगाउन कसरत सुरु गरिसकेका छन् । ११औँ सांविधान दिवसमा तीनवटै दलले आफूले कार्यालयमा कार्यक्रम राखेर नेताहरूलाई मैदानमा उतारेका छन् । कांग्रेस उपसभापति पूर्णबहादुर खड्काले पार्टीभित्र र बाहिर समन्वयको भूमिकामा देखिएका छन् । शुक्रबार पार्टीको कार्यसम्पादन समितिको बैठक उपसभापति खड्काकै नेतृत्वमा बसेको छ । 'पार्टी नेतृत्वको

गगन-विश्वको प्रस्ताव तुहियो

सबै दलका युवा नेताहरूका लागि यो समय शीर्ष नेतृत्वको विकल्प खोज्ने यो नै उत्तम समय बनेको छ । जेनजी आन्दोलनको रापले तातेकेबेला पार्टी नेतृत्वको विकल्पलाई मूल एजेन्डा बनाएका दोस्रो र तेस्रो पुस्ताका नेताहरूले विशेष महाधिवेशनबाट पार्टीमा पुनर्संरचनाको बहस सुरु गरेका छन् ।

नेपाली कांग्रेसका नेता डा. शेखर कोइराला, महामन्त्रीद्वय गगन थापा र विश्वप्रकाश शर्मा, नेताहरू चन्द्र भण्डारी, जीवन परियार, प्रदीप पौडेल, रञ्जित कर्ण, गुरुराज घिमिरे, नैनसिंह महर, प्रतिमा गौतम, भूपेन्द्रजंग शाहीसहितका नेताहरूले सभापति देउवाले पार्टी नेतृत्वबाट विदा लिनपर्ने सुझाव दिएका छन् । कांग्रेसमा १५औँ महाधिवेशनको समय कम्तीमा एक वर्षपछि धकेल्ने र देउवा छैटौपटक प्रधानमन्त्री भएपछि मात्रै महाधिवेशन गर्ने तयारी थियो । तर जेनजी आन्दोलनले उनका दुवै सपना चक्रनाचुर पारिदिएको छ । पुराना राजनीतिक दल र पुराना नेताहरूप्रति आक्रोशित युवाले नरुचाएका नेताहरूले फेरि टाउको उठाउने आशंका पार्टीभित्र कायमै छ । आगामी मंसिरमा कार्यकाल समय सकिने

» पृष्ठ २ मा

बालीमा बढ्यो किरा पलायन भए किसान

एकातिर प्राकृतिक प्रकोपको बढेतीरीले खाद्य उत्पादन कम हुँदा कृषकहरूको जीविकोपार्जनमा संकट पैदा भएको छ । अर्कोतिर जलवायु परिवर्तनका कारण रोग र किरा ज्यादा लाग्ने उपचारमा समेत समस्या हुँदा किसानहरू पेसाबाटै पलायन हुन थालेका छन् ।

कृषि अनुदानको दुरुपयोग नहोस् र व्यवसायीहरू पनि सहभागी हुन सक्छु भनेर सापटी दिने नयाँ नियम लागू गरिएको छ ।

■ **छत्रबहादुर सुब्बा**
अध्यक्ष, छथर जोरपाटी गाउँपालिका, धनकुटा

दिवाकर अधिकारी / मध्यान्ह
काठमाडौं, ३ असोज

जलवायु परिवर्तनबाट नेपालमा खाद्य उत्पादन प्रणालीमा असर परिरहेको संसदीय अध्ययनले देखाएको छ । राष्ट्रिय सभाअन्तर्गतको विधायन व्यवस्थापन समितिले गरेको 'खाद्य अधिकार तथा खाद्य सम्प्रभुतासम्बन्धी अध्ययन'ले जलवायु परिवर्तन तथा यसका असरका रूपमा सिर्जित प्रकोपका कारण खाद्य सुरक्षाका सबै अयामलाई नकारात्मक प्रभाव परेको देखाएको हो ।

खाद्य उत्पादन, खाद्य उपलब्धता, खाद्य उपभोग, खाद्य पहुँच र खाद्य स्थिरतामा नकारात्मक प्रभाव पर्नुको कारणमा अतिवृष्टि, अनावृष्टि, खण्डवृष्टि, तापक्रमको वृद्धि आदि देखाइएको छ । अध्ययन प्रतिवेदनमा भनिएको छ, 'बाढी, खडेरी र पहिरोजस्ता प्रकोपमा बढेतीरीको प्रभावले खाद्य उत्पादन प्रणालीमा हास भई सो पेसामा आश्रित कृषकहरूको जीविकोपार्जनमा समेत संकट पैदा गर्ने स्थिति आउन सक्ने अवस्था रहेको देखियो ।'

एकातिर प्राकृतिक प्रकोपको बढेतीरीले खाद्य उत्पादन कम हुँदा कृषकहरूको जीविकोपार्जनमा संकट पैदा भएको छ । अर्कोतिर जलवायु परिवर्तनका कारण रोग र किरा

» पृष्ठ २ मा

वैदेशिक रोजगार विधोष

अवैधानिक रूपमा युक्रेन पुगेका दुई नेपालीको उद्धार

मध्यान्ह संवाददाता
काठमाडौं, ३ असोज

वैदेशिक रोजगारीका लागि अवैधानिक रूपमा भारतको बाटो हुँदै युद्धग्रस्त मुलुक युक्रेन पुगेका दुई जना नेपालीको उद्धार गरी स्वदेश फर्काइएको छ । गैरआवासीय नेपाली संघ (एनआरएनए)को पहल र जर्मनीस्थित नेपाली दूतावासको समन्वय तथा सहजीकरणमा युक्रेनीस्थित सैन्य क्याम्पमा रहेका उनीहरूलाई स्वदेश फर्काइएको हो । रौतहटका २८ वर्षीय जयप्रकाश शाह र बागलुङका २३ वर्षीय सन्देश केसीलाई उद्धार गरिएको हो । उनीहरू त्रिगत १४ महिनादेखि सैन्य क्याम्पमा रहेका थिए । लामो समयसम्म सैन्य क्याम्पमा बस्न बाध्य उनीहरूले केही समयअघि एनआरएनएका प्रमुख कार्यकारी

अधिकृत राजेन्द्रकुमार राउतलाई सम्पर्क गरी उद्धारका लागि पहल गर्न आग्रह गरेका थिए । त्यसपछि संघले आवश्यक सहजीकरणका लागि

दूतावाससँग समन्वय गर्दै आएको बताएको छ । युक्रेनबाट मल्दोवा र भारतको नयाँ दिल्ली हुँदै शुक्रबार दिउँसो १ बजे उनीहरू दुवै जना

क्यारेफोर कम्पनी विस्थापित हुँदा नेपाली कामदारलाई असर

युएई/मस- के नयाँ हाइपरम्याक्स स्टोरहरूले गल्फ कोअपरेसन काउन्सिल (जिसिस) कब्जा गरेपछि क्यारेफोरले युएई छोड्दै छ ? सन् १९९५ देखि मध्यपूर्व र उत्तर अफ्रिकामा उच्चस्तरीय सुपरमार्केट सञ्चालन गरेको क्यारेफोरले केही दिनअघि कुवेत र बहराइनबाट फिर्ता भएको बताएको थियो । क्यारेफोरका ठाउँमा हाइपरम्याक्स नयाँ स्वदेशी किराना ब्रान्ड सञ्चालनमा ल्याइएको छ । तर युएईमा भने क्यारेफोर ब्रान्ड नै रहने बताइएको छ । आकर्षक तलब सुविधा रहेको क्यारेफोरमा तल्लादेखि माथिल्ला म्यानेजर पदहरूमा धेरै नेपाली कार्यरत छन् ।

काठमाडौं आइपुगेका हुन् । त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा उनीहरूलाई संघको सचिवालयबाट प्रमुख कार्यकारी अधिकृत राजेन्द्रकुमार राउत र कनिष्ठ अधिकृत निरोज महर्जनले स्वागत गरेका थिए । उनीहरू दुवै जनाले दुखका बेलामा गैरआवासीय नेपाली संघ र जर्मनीस्थित नेपाली दूतावासले पुर्‍याएको समन्वय, सहयोग र सहजीकरणका लागि धन्यवाद दिएका छन् । परराष्ट्र मन्त्रालयले उद्धार कार्यमा सहयोग गर्ने युक्रेनको सीमा सुरक्षा सेवा कार्यालय, गैरआवासीय नेपाली संघ जर्मनी र यस कार्यमा सहयोगी अन्य निकाय, व्यक्ति तथा सरोकारवालाहरूलाई धन्यवाद दिएको छ । परराष्ट्र मन्त्रालयले विदेश यात्रा गर्दा सम्बन्धित

» पृष्ठ २ मा

शहीद परिवारलाई न भैंसी न भत्ता

धर्मेन्द्रकुमार साह / मध्यान्ह
रौतहट, ३ असोज

संविधान घोषणा गर्दा मधेसका मुद्दा नसमेटिएको भन्दै आन्दोलन आह्वान गरेका मधेस केन्द्रित दलले त्यतिबेला अनेक आशवासन बाँडे । आन्दोलन क्रममा शहीद हुनेलाई ५० लाख क्षतिपूर्ति दिनेदेखि मधेस सरकारले हेर्नेजस्ता अनेक घोषणा गरे । प्रदेश सरकारले स्वास्थ्य बिमा र मासिक भत्ताजस्ता सुविधा दिने निर्णय पनि गर्‍यो । तर ती प्रतिबद्धता पूरा नहुँदा मधेस आन्दोलनका शहीद परिवार समस्यामा छन् ।

संविधानप्रति असन्तुष्टि पोख्दै २०७२ असोजमा भएको तेस्रो मधेस आन्दोलनमा ६० भन्दा धेरैको ज्यान गयो । तीमध्ये रौतहटका धेरै छन् । आन्दोलनको बलिदानले नै मधेस प्रदेशको निर्माण सम्भव भए पनि शहीद परिवार बेवास्तामा परिरहेका छन् । मध्यान्ह प्रतिनिधि शहीदको घर पुग्दा परिवारले राज्यको आशवासन र दैनिक सघर्षको पीडा सुनाएका छन् ।

■ **शेख मैनुहीन ओस्ताको टुटेका सपना**

रौतहटको राजपुर नगरपालिका-३, बलुवा टोलकी समिना बेगमको बितेको दशक निकै पीडादायी रह्यो । २०७२ भदौ २७ गते संयुक्त लोकतान्त्रिक मधेसी मोर्चाको 'चलु गौर, भरु गौर' आह्वानमा सहभागी भएका उनका श्रीमान् शेख मैनुहीन प्रहरीको गोलीबाट घाइते भए । वीरगन्जको नारायणी उपक्षेत्रीय अस्पतालमा

उपचाररत शेख पुस १९ गते बिते । राज्यले शहीद घोषणा गरी १० लाख रूपैयाँ क्षतिपूर्ति त दियो तर यो रकमले परिवारको जीविका धान्न सकेन ।

समिनालाई श्रीमानको स्मृति र छोराछोरीको भविष्यले सताउँछ । 'आन्दोलन चलि्रहँदा नेताहरू घुम्न आउँथे, फोटो खिचाउँथे, आशवासन दिन्थे । अब त कसैलाई मतलब छैन,' उनले भक्कानिँदै भनिन् । उनले छोराछोरीको उच्च शिक्षाको सपना बोकेकी छन् तर गुजारा चलाउन ज्याला मजदुरीबाहेक अर्को बाटो छैन । प्रदेश सरकारले शहीद परिवारलाई दुधालु भैंसी वितरण गरेको दाबी गर्छ । तर यस परिवारले पाएको छैन । 'नोकरीको आशवासन दिए । जीवन धान्न सहयोग दिने भने तर कोही सोधखोजसम्म गर्दैनन्,' उनी भनिन्छन् ।

■ **विद्यार्थी शहीद परिवारको विलाप**

गौरमा डेरा गरी बस्ने परोहा नगरपालिका-३, तेजापाकडका शम्स तबरेज २०७२ पुस ५ गते संविधान खारेजीको माग गर्दै प्रदर्शनमा सहभागी थिए । जुद्ध उच्च माविको कक्षा ९ का विद्यार्थी शम्सलाई प्रहरीको गोली लाग्यो । उनी ढले । अस्पताल पुर्‍याउँदा उनको मृत्यु भइसकेको थियो । १७ वर्षीय छोराको लासमा विलाप गरिरहेका बाबु फुरोज अख्तरलाई समवेदना दिन मन्त्री जितेन्द्र सोनलसहितका नेताहरू पुगे तर त्यसपछि पनि कसैले सहयोग गरेन ।

फुरोज भन्छन्, 'प्रदेश सरकारले शहीद परिवार चिन्न छाडेको

» पृष्ठ २ मा

छ । भैंसी

जेनजी प्रदर्शन भ्रष्टाचारप्रतिको असन्तुष्टिको प्रतिविम्ब : प्रधानमन्त्री

काठमाडौँ / मस- प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीले गत भदौ २३ र २४ गते जेनजी युवाको अगुवाइमा भएको विरोध प्रदर्शन र आन्दोलन युवापुस्ताको चाहना, जनताको बहदो चेतनास्तर र मुलुकमा विद्यमान भ्रष्टाचार प्रतिको असन्तुष्टिको प्रतिविम्ब भएको बताएकी छन् ।

संविधान दिवस तथा राष्ट्रिय दिवस, २०८२ का अवसरमा टुँडिखेलस्थित सैनिकमञ्चमा आयोजित मूल समारोहमा उनले संविधानको मर्म र भावनावमोजिम सुशासन, समृद्धि र विकासको क्षेत्रमा भएका कमीकमजोरी र त्यसबाट सिर्जित असन्तोष, अभाव वा अपेक्षा पुरान भएकोले पनि यो आन्दोलनको स्वास्थ्यसंग पनि जोडेर हेर्ने गरेको छु किनभने लोकतन्त्र भनेको जनताको आवाज सुन्ने, संवाद गर्ने र समाधान खोज्ने प्रणाली हो ।

जेनजी पुस्ताको आन्दोलन

राज्यका तर्फबाट व्यक्त गरिएको प्रतिबद्धताअनुसारको संघीय गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली, नागरिक स्वतन्त्रता, मौलिक अधिकार, मानव अधिकार, पूर्ण प्रेस स्वतन्त्रता, स्वतन्त्र, निष्पक्ष र सक्षम न्यायपालिका, कानुनी राज्य, सुशासनलगायतका लोकतान्त्रिक मूलमान्यतामा खरो उत्रन नसक्नुको परिणाम पनि भएको उनको भनाइ थियो ।

युवापुस्ताले उठाएका रोजगारीको अवसर, गुणस्तरीय जीवनस्तर, सरकारका कामकार

वाहीमा पारदर्शिता, कानुनी समानता, भ्रष्टाचारको अन्त्य, सुशासन र विकासजस्ता सवाल यथार्थमा नै सबै पुस्ताका सभाभा अपेक्षा र राष्ट्रिय 'एजेन्डा' भएको उनले उल्लेख गरिन् । यी एजेन्डालाई आत्मसात् गर्दै जनअपेक्षावमोजिम काम गर्न सरकार प्रतिबद्ध रहेको उनको भनाइ थियो ।

जेनजी आन्दोलनका क्रममा क्षतिग्रस्त सार्वजनिक संरचनाको पुनर्निर्माण गर्नुपर्ने एवं व्यावसायिक प्रतिष्ठानमा

पुन्र गएको क्षतिबाट देशलाई माथि उठाउनुपर्ने चुनौती रहेको उल्लेख गर्दै प्रधानमन्त्री कार्कीले विकासको संवाहकका रूपमा रहेको निजी क्षेत्रको मनोबल बढाउनुपर्ने र तोकिएको समयमै निर्वाचन सम्पन्न गर्नुपर्नेमा जोड दिइन् ।

यस सन्दर्भमा, क्षतिको पुनर्निर्माण र विकासको महाअभियानमा सहभागी हुन उनले सम्पूर्ण युवापुस्ता, राजनीतिक दलहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरू, निजी क्षे

त्र, विकास साझेदारहरू र आमनागरिकलाई आह्वान गरिन् ।

प्रधानमन्त्री कार्कीले शासकीय शैलीप्रति जनताका असंख्य गुनासा, आक्रोश र असन्तुष्टिहरू रहेको उल्लेख गर्दै ती असन्तुष्टिलाई एकचोटि सम्बोधन गर्ने कठिन भए तापनि वर्तमान सरकारले आफ्नो स्रोतसाधन र क्षमताले भ्याएसम्म ती समस्याको समाधान गर्न इमानदार प्रयास गर्ने विश्वास दिलाइन् ।

वर्तमान सरकार नागरिकप्रति पूर्ण जवाफदेही रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दै नागरिक पनि आफ्ना कर्तव्यप्रति सचेत रहनु हुनेछ भन्ने विश्वास उनले व्यक्त गरिन् ।

नेपाली जनताले चुनेका प्रतिनिधिमण्डल संविधानसभाले बनाएको नेपालको संविधान जारी भएको दिनलाई संविधान दिवस तथा राष्ट्रिय दिवसका रूपमा उत्साहपूर्वक मनाइएको बताउँदै प्रधानमन्त्री कार्कीले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक संविधानले एक दशक पूरा गरेको यस गौरवपूर्ण घडीमा सम्पूर्ण नेपाली जनतामा शुभकामना व्यक्त गरिन् ।

संविधान खारेज गरिंदै थियो, मैले बचाउन सहजीकरण गरे : प्रचण्ड

काठमाडौँ / मस- नेकपा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल 'प्रचण्ड'ले संविधान बचाउन र आन्तरिक सरकार गठनका लागि आफूले सहजीकरण गरेको बताएका छन् ।

जेनजी आन्दोलनले केपी ओली नेतृत्वको सरकार ढलेपछि, संविधान र राष्ट्रपति संस्था पनि खारेज गर्न लागिएको दाबी गर्दै 'प्रचण्ड'ले आफूले बचाउन सहजीकरण गरेको दाबी गरेका हुन् ।

संविधान दिवसको अवसरमा पार्टी केन्द्रीय कार्यालयमा आयोजित कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै अध्यक्ष 'प्रचण्ड'ले त्यसका लागि राष्ट्रपति र प्रधान सेनापतिसँग रातभर छलफल गरेको बताएका हुन् ।

'इतिहासले, घटनाक्रमले र संयोगले यो प्रक्रियामा कुनै न कुनै रूपले सहजीकरण गर्ने अवसर दियो मलाई । मैले संसद विघटन मात्रै होइन । संविधान खारेज गर्ने र राष्ट्रपति हटाउन के कस्ता कसरत भए भन्ने कुरा नजिकबाट हेर्ने, बुझ्ने अवसर पाए', उनले भने, 'अन्तिममा हुन सक्ने जाति सहजीकरण र

तभर बसेर सम्माननीय राष्ट्रपति, प्रधान सेनापति र अन्य दलका नेताहरूसँग संवाद गरेर अन्तरिम सरकारको यो रूपमा गएर पनि संविधान बचाउनुपर्छ भने ।'

वर्तमान संविधान सामान्य संविधान नभएको बताउँदै उनले राष्ट्रपति संस्थालाई हर हालतमा बचाउनुपर्छ भनेर आफू लागेको बताए । यो संविधान र राष्ट्रपति संस्थासँग माओवादीको यो गदान रहेको बताउँदै उनले यो सहजीकरण गर्ने अधिकार पनि भएको बताए ।

उनले प्रधानसेनापतिलाई

पनि धन्यवाद दिएका छन् । प्रधान सेनापतिले राजनीति रूपले निकास निस्केन भने मुलुक भयानक अप्ठेरोमा जान सक्ने भनेर कोसिस गरेको आफूले देखेको उनको दाबी छ । उनले जेन जेडले आगजनी र तोडफोड नगर्न अपिल गर्दा गर्दै पनि त्यस्तो घटना भएको भन्दै 'प्रचण्ड'ले घुसपैठ भएको बताए । हालको संविधानलाई संशोधन गरेर प्रत्यक्ष निर्वाचित कार्यकारीको व्यवस्था गर्नुपर्ने उनको भनाइ छ ।

पूर्ण...

विकल्पवारे सुझबुझपूर्ण ढंगबाट अधिबढ्नुपर्ने अहिलेको परिस्थितिलाई सबै नेता साधनहरू अत्यन्तै संवेदनशील बन्नुपर्छ,' उनले मध्याह्नसँग भने, 'अहिले पार्टी मात्रै होइन, सिंगो देशमा संकट छ । यसबेला सबैले एक भएर पार्टी र मुलुकलाई बचाउनु छ । सभापति उपचारमा रहेकाले उहाँको स्वास्थ्य ठिक भएपछि मात्र हामी बृहत् छलफल गरेर पार्टीलाई रूपान्तरण र पुनर्संरचित गर्नेछौं । खड्काको यो भनाइले कांग्रेसमा तत्काल पार्टी सभापतिको विकल्प खोज्ने सम्भावना देखिन्छ । तर पार्टीको अधोषित कार्यभार उपसभापति खड्काले नै सम्हालेका छन् । खड्कालाई औपचारिक रूपमा कार्यवाहक सभापतिको भूमिका भने दिइएको छैन । गुटका हिसाबले मात्र होइन, वरिष्ठताका हिसाबले खड्का देउवापछिका नेता हुन् ।

ओलीमा नेतृत्व हस्तान्तरण पेचिलो बनेको छ । पूर्वाष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीलाई एमालेमा फर्किन रोक्ने निर्णयपछि संस्थापन र इतर समूहहरू एकअर्काविरुद्ध उत्रिएकाे वेला परिस्थिति ओलीको प्रतिकूल गएको छ । वरिष्ठ उपाध्यक्ष ईश्वर पोखरेल, उपाध्यक्षहरू युवराज ज्ञवाली, सुरेन्द्र पाण्डे, स्थायी कमिटी सदस्य कर्ण थापालगायत नेताहरूले पार्टीका हरेक बैठकमा फरक मत राख्दै आएका थिए । गत भदौ २०-२२ मा भएको विधान महाधिवेशनमा नेता थापाले सो समूहका तर्फबाट फरक प्रस्ताव पेस गरेका थिए । विधान महाधिवेशनले आगामी नेतृत्वका लागि ओलीलाई नै निर्विकल्प बचाउने तयारी गरे पनि जेनजी आन्दोलनले यो योजनालाई धक्का दिएको छ । आन्दोलनपश्चात् सार्वजनिक कार्यक्रममा नदेखिएका ओलीले संक्रमणकालीन अवस्थामा उपाध्यक्ष शाक्यलाई अधोषित कार्यभार दिएर जाने संकेत गरेको एमालेका पोलिटव्युरो सदस्य विशाल भट्टराई बताउँछन् । तर त्यस्तो अवस्थामा पार्टीभित्र थप समस्या उत्पन्न हुने एमाले संस्थापन इतरका नेताहरूले बताएका छन् । जेनजी आन्दोलनका घाइले भेट्न पूर्वाष्ट्रपति भण्डारीको वैड्युप बढ्दै जाँदा ओलीमाथि तत्काल नेतृत्व छाड्न दबाव बढ्ने कतिपय नेताहरूले दाबी छ । तर स्थायी र केन्द्रीय कमिटीमा प्रस्ट बहुमत रहेकाले ओलीको इच्छाविना भण्डारी समूहले नेतृत्व हस्तान्तरण गराउन नसक्ने नेताहरू बताउँछन् ।

माओवादी केन्द्रमा पनि उपमहासचिव जनार्दन शर्माले अध्यक्ष प्रचण्डको राजीनामा मागेपछि नयाँ हलचल आएको छ । नेतृत्व परिवर्तनको बहसले व्यापकता पाउन थालेपछि प्रचण्डले वरिष्ठ उपाध्यक्ष नारायणकाजी श्रेष्ठलाई पाखा लगाएर उपाध्यक्ष पम्फा भुसाललाई छाया नेतृत्व तयार गर्दै छन् । त्यो रणनीतिले पार्टीमा खेलाबैला भने अवस्था आएको छ भने भुसाल भन्दा प्रचण्डवाटै पार्टी सन्हालिन्छ भनेर अभियान चलाउन लगाइएको छ । त्यसले यसपटक पनि उपमहासचिव जनार्दन शर्मालाई नै व्याकाफायर हुने स्थिति छ ।

गगन-विश्वको...

भएकाले यो तीन महिनाको समयभित्रै नियमित महाधिवेशन गर्नेगरी अधिबद्

नुर्ने नेता प्रदीप पौडेलले बताउँछन् । उनले मध्याह्नसँग भने 'कांग्रेसको नियमित महाधिवेशनको समय आइसकेको छ । तीन महिनामा महाधिवेशन गर्न सकिन्छ । आमनिर्वाचनअघि महाधिवेशनमा जानुपर्छ र अधिवेशनवाटै पार्टीको नीति, नेतृत्वसहित सबै छिनोफानो गरौं भन्ने मेरो धारणा हो । पार्टीप्रति जनविश्वास बढाउने यो भन्दा अर्को विकल्पमा जानुहुँदैन ।' कतिपय नेताहरूले पार्टीको विशेष महाधिवेशन भने पनि सबै पदाधिकारीको कार्यकाल मसिराभित्रै सकिने हुँदा यसलाई नियमित महाधिवेशनकै रूपमा लिनुपर्ने पौडेलले बताए । तर, शुक्रवार कांग्रेसको कार्यसम्पादन समिति बैठकमा महामन्त्रीद्वय थापा र शर्माले विशेष महाधिवेशन गरेर नेतृत्व परिवर्तन गर्ने प्रस्ताव राखे पनि त्यसमा अधिकांश नेताहरूको समर्थन पाउन सकेनन् । कांग्रेसका सञ्चार तथा प्रचारविभाग प्रमुख मीन विश्वकर्माले तत्कालका लागि कसैलाई पनि कार्यवाहक सभापतिको जिम्मेवारी नदिने र पार्टीको विशेष महाधिवेशन पनि नबोलाउने कार्यसम्पादन समितिको निर्णय भएको उनले बताए । कांग्रेसले राजनीतिक परिस्थिति हेरेर चाँडै केन्द्रीय समिति बैठक आह्वान गर्ने तयारी गरेको छ । नेकपा एमाले, माओवादी केन्द्र र राख्यपामा समेत पार्टी पुनर्संरचनाको बहस भइरहँदा पार्टीको आगामी नीति र नेतृत्वको खोजी हुने गरेको नेताहरूले बताएका छन् ।

बालीमा...

ज्यादा लाग्ने उपचारमा समेत समस्या हुँदा किसान पेसावाटै पलायन हुन थालेका छन् । अध्ययन प्रतिवेदनअनुसार जलवायु परिर्तनका कारण समय बालीचक्रमा परिवर्तन आएको छ । रोग र किरा बढेको छ । विषादी प्रतिरोधी क्षमता र क्षति, नयाँ प्रजातिका रोग र किराको आक्रमणले बाली लगाउन कठिन परेको छ । सिँचाइका लागि पानीको अभाव, रैथाने बालीको हराउँदै गएको अवस्था, पशु उत्पादकत्वमा आएको हास, बालीको प्रजातिको अनुकूलनताको स्थानान्तरण र उत्पादकत्वको न्यून वृद्धिदरले कृषि पेसाबाट पलायन हुनेहरू बढेका हुन् ।

जलवायु परिवर्तनबाट खाद्य उत्पादन प्रणालीमा असर परिरहेको कुरामा सबैको मतैक्यता रहे पनि सो जोखिम सम्बोधन हुनेगरी ज्यादै न्यून मात्रामा अनुकूलन तथा नियन्त्रणका प्रयास भएका छन् । यसकारण पनि कृषिप्रति आकर्षण बढ्न सकेको छैन । केही नगन्य मात्रामा पशु विमाको व्यवस्था, प्राविधिक सहयोग, गोठ तथा भकारी सुधार र कम्पोस्ट मलको व्यवस्था, मलखादको उपलब्धता, पानीको किफायती प्रयोग गरी सिँचाइको व्यवस्थापन भएका छन् । विषम वातावरण सहन गर्न सक्ने बालीका जातहरूको विकास, माटो परीक्षण, मौसमको पूर्वजानकारी, उन्नत विउको वितरण आदि प्रयास स्थानीय स्तरमा भए तापनि अप्रयाप्त छन् । कतिपय स्थानीय तहले कम्पोस्ट मल उत्पादनमा सहयोग गरे तापनि कृषि पेसाप्रति उत्साह जगाउन सकिरहेका छैनन् । परिणाममा कृषि पेसाबाट पलायन हुनेहरू बढेका हुन् ।

कृषि गणना २०७८ अनुसार नेपालमा जम्मा घरपरिवारमध्ये ६२ प्रतिशत कृषक परिवार रहेका छन् । सो नतिजाअनुसार नेपालमा पछिल्लो १० वर्षमा ९ प्रतिशतले कृषक परिवार घटेको छ ।

अधिल्लोपटकको कृषि गणनामा कृषक परिवारको प्रतिशत ५१ प्रतिशत थियो । कृषि गणना २०७८ अनुसार पछिल्लो १० वर्षमा ३ लाख हेक्टर जमिन कृषि कार्यमा घटेको छ । कृषक परिवारमध्ये कृषि उत्पादन गरेर वषैभर खान पुग्ने कृषक परिवार जम्मा ४५ प्रतिशत रहेका छन् । कृषक भएर पनि जीवन धान्न अन्य पेसा अपनाउनुपर्ने भएपछि कतिपयले कृषि पेसा नै छोडेका हुन् । यसकारण कृषक परिवारको संख्या घटेको हो ।

कृषि गणना २०७८ अनुसार नेपालका १२ प्रतिशत किसानले कृषि ऋण लिएका छन् । जबकि कृषि ऋण लिनेहरू २०६८ मा २२ प्रतिशत थिए । अर्थात्, कृषि ऋण लिनेको संख्या पनि उल्लेख्य घटेको छ । यसले पनि कृषि पेसाप्रति कम आर्कषण रहेको देखाउँछ । अनुदान लिनेकै लागि कृषि पेसा अंगाल्ने र रकम पाएपछि कृषि पेसा छाड्ने पनि भेटिन्छन् । यस्तो प्रवृत्ति रोक्न धनकुटाको छहरजोरपाटी गाउँपालिकाले कृषि र पशुपालनका क्षेत्रमा दिँदै आएको अनुदान कटौती गरेर उद्यमी किसानका लागि सापटी दिने नयाँ नियम लागू गरेको छ ।

छहर जोरपाटी गाउँपालिका अध्यक्ष छत्रबहादुर सुब्बा भन्छन्, 'अनुदानको दुमपयोग नहोस् र व्यवसायीहरू पनि सहभागी हुन सक्नु भनेर सापटी दिने नयाँ नियम लागू गरिएको हो ।' अनुदानको सदुपयोग होस् र कृषि पेसामा आर्कषण बढोस् भन्ने नगरपालिकाको उद्देश्य छ ।

संसदीय अध्ययनले भने राज्याको नीति र क्षमता दुवै नहुँदा प्राकृतिक प्रकोपको बढोत्तरीले खाद्य उत्पादन कम र किराको आक्रमणले बाली लगाउन संकट पैदा भएको निष्कर्ष निकालेको छ । जलवायु परिवर्तनका कारण रोग र किरा ज्यादा लाग्ने उपचार गर्नसमेत औषधिको पहिचानमा समस्या हुने हुँदा कृषक मारमा परेका छन् । यसकारण पनि किसानहरू पेसावाटै पलायन हुन थालेका हुन् ।

शहीद...

वितरणको दाबी त छ तर हामीले पाएका छैनौं ।' शहीदका हजुरबुवा नुरुल हसन जनताको बलिदानले प्रदेश सरकार बने पनि मन्त्री र सांसद बन्नेबाहेक अरू कुनै काम नभएको बताउँछन् । 'हाप्पै छोरानातिको रगतले संघीयता आयो, मधेस प्रदेश बन्यो । तर शहीद परिवारलाई तिरस्कार गर्नु दुर्भाग्य हो,' उनले भने ।

जागिरको आशवासन अधुरो

२०७२ शासन २१ गते गौरको बराहवा तालनजिक प्रहरीको गोलीबाट विद्यानन्द यादवको ज्यान गयो । मुडेलवा गाउँका यी युवाले मधेशी अधिकारको लडाइँमा सहायत प्राप्त गरे । १० लाख क्षतिपूर्तिवाहेक उनको परिवारले राज्यबाट कुनै सद्भाव पाएको छैन । विद्यानन्दका दाइ उपेन्द्र भन्छन्, 'भाइको रगत र बलिदानको कदर भएन ।

नेताहरूले बोलेका कुरा पूरा भएनन् ।' विद्यानन्दकी श्रीमती राजकली देवीलाई जागिर दिने आश्वासन दिइएको थियो । मुख्यमन्त्री कार्यालयले निर्युक्ति पत्र पनि दियो । सामाजिक विकास मन्त्रालयमा दर्ता पनि गरियो । तर प्रक्रिया अधि बढेन ।

जिउँदो शहीद लालबाबु पटेल

आन्दोलनमा गोलीबाट घाइते लालबाबु पटेल रौतहटमा 'जिउँदो शहीद'का रूपमा चिनिन्छन् । निषेधाज्ञा तोड्ने क्रममा मुडुवारमा गोली लागेपछि उनी ढले । परिवारले आशा मारिसकेका थिए तर उनी लामो उपचारपछि निको भएर घर फर्किए । तर उनी कुनै काम असमर्थ छन् । 'यस्तो स्थितिमा छु । हाम्रो योगदानको अवमूल्यन भयो,' उनी दुःख पोख्छन् ।

के भन्छ प्रदेश सरकार ?

लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टीका नेता अनिलकुमार सिंह शहीदको योगदानले नै मधेस प्रदेश र सरकार बनेको उल्लेख गर्दै घोषणा भएका आश्वासन पूरा गर्नुपर्ने बताउँछन् । घोषणा गर्ने, आश्वासन दिने, निर्णय गर्ने तर कार्यान्वयन नगर्ने सरकारी रबैयाले आक्रोश बढाइरहेको उल्लेख गर्दै भन्छन्, 'सरकारले बोलेपछि त पूरा गर्नुपर्‍यो नि ।' प्रदेश सरकारले भने मुख्यमन्त्री कार्यालयबाट रोजगारीको सिफारिसपत्र दिएको दाबी गर्दछ । उसको दाबीअनुसार, शहीद परिवार कार्यालय नगएकाले निर्णय कार्यान्वयन नभएको हो । २०८१/८२ मा सशस्त्र द्वन्द्व र मधेश आन्दोलनका १ हजार ८१ शहीद परिवारलाई स्वास्थ्य विमाका लागि ४० लाख बित्तियोजन भएको छ । साथै, मधेशी दलको नेतृत्वमा मधेश आन्दोलन र जनयुद्धका शहीद परिवारलाई मासिक २१ हजार भत्ता दिने निर्णय भएको छ । शहीद परिवार र प्रदेश सरकारको दाबी व्यवहारमा भने मिल्दैन ।

मधेश आन्दोलनको दशक पूरा हुँदा मुद्दाहरू साँघुरिएका छन् । तर शहीद परिवारहरूको पीडा भने जस्ताको त्यस्तै छन् । प्रदेश सरकारले तत्काल सहयोग सुनिश्चित गर्नुपर्ने माग उठ्दै छ । अन्यथा, शहीद परिवारहरूले मधेशकेन्द्रित दलविरुद्ध नै आन्दोलन गर्ने चेतावनी दिन थालेका छन् ।

अवैधानिक...

मुलुकको अध्यागमनलगायत अन्य कानुनको पूर्ण पालना गर्नुपर्ने भन्दै सम्वन्धित मुलुकको कानुनको उल्लंघन, अवज्ञा वा बेवास्ता गर्दा पक्राउ परिते र लामो समय थुनामा बस्नुपर्ने अवस्था आउने एवं ज्यानसमेत जोखिममा पर्नसक्ने बताएको छ ।

अवैधानिक रूपमा गइ पक्राउ परेकाहरूको उद्धार प्रक्रिया पनि सहज नहुने भन्दै परराष्ट्र मन्त्रालयले विज्ञप्तिमा विभिन्न प्रकारका प्रलोभन र बहकाउका सम्बन्धमा सचेत हुन र यस प्रकारको कुनैपनि कार्यमा संलग्न नहुन सबैलाई अनुरोध गरेको छ । रुसी सेनामा भर्ती भएर यूक्रेनसँग युद्ध मोर्चामा खटिएका ७३ नेपालीको मृत्यु भइसकेको छ ।

ललितपुर / मस- नेकपा एमालेका वरिष्ठ उपाध्यक्ष ईश्वर पोखरेललगायत नेताहरूले कांग्रेस पार्टी कार्यालयको अवलोकन गरेका छन् ।

शुक्रवार बिहान 'जेनजी' प्रदर्शनका क्रममा जलाइएको कांग्रेस केन्द्रीय कार्यालय साने पा पुगेर उनीहरूले आवश्यक जानकारी लिएका हुन् ।

उपाध्यक्षद्वय गुरु बराल, अष्टलक्ष्मी शाक्य, महासचिव शंकर पोखरेल, विदेश विभाग प्रमुख राजन भट्टराई, नेता अमृतकुमार वोहरालगायत नेताहरू अवलोकनमा गएका थिए ।

पूर्वराष्ट्रपति भण्डारीद्वारा घाइतेको स्वास्थ्य अवस्थाबारे जानकारी

काठमाडौँ / मस- पूर्व राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले भदौ २३ र २४ गते भएको जेनजीको प्रदर्शनमा भएका घाइतेको स्वास्थ्य अवस्थाबारे जानकारी लिएकी छन् ।

उनले शुक्रवार महार जगन्जल्यस्थित नेपाल पुलिस अस्पतालमा पुगी घाइते को स्वास्थ्य अवस्थाको बारेमा जानकारी लिनुभएको स्वकीय सचिव राजकुमार राईले जानकारी दिए ।

उनले नेता र नागरिकले राष्ट्रको सर्वोपरि हितमा रहेर काम गर्नुपर्ने बताइन् । पूर्वराष्ट्रपति भण्डारिले आग्रह पूर्वाग्रहभन्दा राष्ट्रिय भावना र राष्ट्रिय सर्वोपरि हितका लागि काम गर्नुपर्ने भन्दै बदला र प्रतिसोधको

भावनामा कोही जान नहुने बताइन् । उनले नेपाल शान्तिको कामना गर्ने देश रहेको उल्लेख गर्दै मुलुकका सर्वोच्च अंगमा आगजनी र तोडफोड गर्न नहुने बताइन् । उनले भदौ २३ गतेको

घटनाको प्रतिकारस्वरूप वा प्रयोजित रूपमा आगजनी र तोडफोड भएको थियो भन्ने कुरा हेर्नुपर्ने बताइन् । उक्त अस्पतालमा करिव दुई सय जना घाइतेको उपचार भएको थियो ।

जेनजी आन्दोलन विभिन्न क्षेत्रका ६ सय २९ भवन पूर्ण क्षति

काठमाडौँ / मस- जेनजी पुस्ताका नाममा यही भदौ २४ गते भएको तोडफोड र आगजनीबाट देशभरका विभिन्न क्षेत्रका ६२९ भवन पूर्णरूपमा क्षति भएको छ । उक्त आन्दोलनमा एक हजार पाँच सय ६० भन्दा बढी भवनमा आंशिक क्षति पुगेको छ ।

आन्दोलनका समयमा भएको तोडफोड र आगजनीका कारण ती भवनहरूमा क्षति भएको नेपाल प्रहरीले प्रारम्भिक विवरण संकलन गरेको प्रहरीका केन्द्रीय प्रवक्ता, प्रहरी नायब महानिरीक्षक विनोद घिमिरेले जानकारी दिए ।

उनका अनुसार उक्त आन्दोलनमा नेपाल प्रहरीका मात्रै एक सय ७७ वटा भवन पूर्णरूपमा क्षति भएको छ । प्रहरीका दुई सय ५८ वटा भवनमा आंशिक क्षति भएको प्रवक्ता घिमिरेले बताए ।

उनका अनुसार तोडफोड र आगजनीबाट तीन सय १० वटा सरकारी कार्यालय पूर्णरूपमा ध्वस्त भएको छ । प्रारम्भिक विवरणमा कूल आठ सय ३६ वटा सरकारी भवनमा आंशिक क्षति पुगेको छ ।

यस्तै ९७ वटा व्यापारिक तथा नीजि भवन पूर्णरूपमा क्षति भएको र दुई सय ९२ वटा व्यापारिक तथा निजी भवनमा आंशिक रूपमा क्षति पुगेको छ । यस्तै विभिन्न राजनीतिक दलका ४५ वटा पार्टी कार्यालय पूर्ण क्षति भएको छ भने एक सय ७४ वटा कार्यालयमा आंशिक क्षति भएको प्रहरीले संकलन गरेको विवरणमा उल्लेख रहेको प्रवक्ता घिमिरेले बताए । मूल्यांकन भने अझै भइनसकेको र क्षतिको विवरण संकलनको क्रम भने जारी रहेको उनले बताए ।

इतिहास पल्टाउँदा

गणेशमानको नाम थाहा पाउन मंगलादेवीलाई चार वर्ष कुर्नुपर्‍यो

■ चिनु पोखरेल

नेपालमा महिलाको हक, हित र अधिकारबारे आवाज उठाउने र महिलाहरूलाई संगठित रूपमा अघि बढ्न प्रेरित गर्ने कामको थालनी गर्ने पहिलो महिला मंगलादेवी सिंह हुनुहुन्थ्यो । उहाँकै त्याग र संघर्षका कारण समाजमा नेपाली महिलाहरूको स्थान आजको अवस्थायसम्म आइपुगेको हो । प्रस्तुत लेख मंगलादेवीको जीवन वृत्तसँग जोडिएको छ ।

स्वर्गीय मंगलादेवी सिंहको जन्म १९८२ साल मंसिर २५ गते बिहान १० वजे पिता बडीलाल श्रेष्ठ र माता पूर्णदेवी श्रेष्ठको कोखबाट भएको थियो । उहाँ परिवारको सबैभन्दा जेठो सन्तान हुनुहुन्थ्यो । मंगलादेवीको हजुरबुवा एक शिक्षित अभिभावक हुनुहुन्थ्यो । त्यसबेला पनि उहाँले कलकत्ताको विन्स कलेजमा आइएस्सी पढ्नुभएको थियो । आफू शिक्षित भएको कारण उहाँले मंगलादेवीको पिताजीलाई धनवादमा मेकानिकल कोर्स पढाउनुभएको थियो । त्यतिबेला कलकत्ता जानु र पढ्नु भनेको देशका लागि ठुलो सान र मान प्रतिष्ठाको विषय हुने गर्दथ्यो । हजुरबुवाको इलम त्यतिबेला बगरी बनाउने थियो । उहाँको प्युछामा बगरीखाना थियो । राणाहरू हजुरबुवाले बनाएको बगरी चहरे ओहोरदोहोर गर्दथे । पछि मोटर चल्ने भएपछि बगरीखाना मोटर मेकानिकल वर्क्सपमा परिणत भयो । मोटरहरू धेरै भएकाले वर्क्सपलाई फराकिलो स्थानको आवश्यकता परेकोले विपु्रेश्वरमा कारखाना सार्नुभएको थियो । त्यतिबेला नै थुप्रै कामदारले उहाँको कारखानामा रोजगारी पाएका थिए ।

समयसमयमा सबै सन्तानको हेरचाह गर्ने हजुरबुवा कुलवहादुर श्रेष्ठले मंगलादेवी श्रेष्ठलाई कलकत्ता धमाउन लगिरहनुहुन्थ्यो । मंगलादेवी धेरैजसो मामाघरमा नै हुर्कनुभएको हो । मामाघर बाखरीखी त्यहाँका साथीहरूसँग साक्सला भाँच्ने खेल, लपेटो चक्का फाल्ने खेल खेल्नुहुन्थ्यो । जुन खेलमा नित्यनाथको गजुर कटाउनुपर्ने हुन्थ्यो र कटाउन सक्थे भने २५ रूपैयाँ पाउने भनेर बाजी राखिएको हुन्थ्यो । मंगलादेवी पनि सो खेलमा सहभागी हुने गर्नुहुन्थ्यो । तर केटीमान्छे भएकाले धेरैले खेलाउन खोज्दैनथे । तर उहाँ केटा साथीहरूभन्दा कम हुनुहुँदैनथ्यो । उहाँले प्रायः खेल जित्नुहुन्थ्यो र जितेको पैसाले तिनै साथीहरूलाई खाजा खुवाउनुहुन्थ्यो । साथीभाइलाई खेलाउने खुवाउने उहाँको शौखले उहाँमा आत्मबल र

महत्त्वकांक्षा बढाएको थियो । सानैदेखि उहाँमा नेतृत्व लिने क्षमता विकसित भएको थियो ।

मंगलादेवीलाई पहिलापहिला नेपाली भाषा बोल्नसमेत आउदैनथ्यो । तर पछि विस्तारै नेपाली भाषा बोल्न थाल्नुभयो । साथीहरूले नेवारीको छोरी भएर पनि कसरी नेपाली जानेको भनेर सोध्दा ठुलीआमाबाट सिकेको भन्नुहुन्थ्यो । उहाँ आफ्नो ठुली आमाको घर प्रायः गइरहनुहुन्थ्यो । त्यतिबेलाको समयमा पनि ठुलीआमाले ब्राह्मणसँग विहे गर्नुभएको थियो । जाति प्रथाको कट्टरता भएको बेलामा पनि ब्राह्मणसँग विहे गरेर कान्तिको विगुल फुल्ने काम उहाँकै परिवारबाट सुरु भएको देखिन्छ । काठमाडौँको जाडो छल्ल ठुलीआमाकोमा जाँदा उहाँले नेपाली भाषा राम्रोसँग सिक्नुभएको थियो । उहाँले नेपाली भाषा जानेपछि ठहरीटाका साथीहरूलाई पढाउने लेखाउने काम पनि गराउनुभयो । घरमा छोराहरूलाई स्कूल पठाउने तर छोरीलाई नपठाउने, आमाले पनि भाइहरूलाई पहिला खाना खुवाउने र आफूलाई पछि खाना दिने क्रम चलाउनुभएकोमा उहाँले विद्रोह गर्नुभयो । उहाँले बारम्बार म पनि स्कूल जान्छु, म पनि पहिला खाना खान्छु भनेर विद्रोह गरेपछि आमाले अनेक तरिकाले सम्झाउनुभयो तर आफ्नो अडान नछाडी आमासँग विद्रोह नै गरिरहनुभयो ।

मंगलादेवी जन्मेको समयमा राणाहरूको जहाँनियाँ शासन चलेको थियो । राणाहरूको चकचकी र पढेलेखेका मान्छेहरूको धाक देखेर सबै छस्क पर्थे । ती पढेलेखेका र जागिर खाएका मान्छेहरूलाई देखेर उहाँले पनि आफ्नै घरबाट विद्रोह सुरु गरेर आफूले पनि भाइसरह पढ्न र सँगै बसेर खाना खान पाउनुपर्छ भनेर जिद्दी गर्नुहुन्थ्यो । फलस्वरूप उहाँले आफूलाई अब्बल बनाउँदै अगाडि बढ्नुभयो ।

बुवा बडीलाल श्रेष्ठ कलकत्ताबाट विदामा घर आउँदा भाइ र काकाहरूलाई पढाउने कुरा हुँदा आफूलाई पनि पढाउनुपर्छ भन्दै विद्रोह सुरु गरेपछि आमाले 'म तिमीलाई किताब किनिदिन्छु र घरैमा पढाउँछु' भनेर भन्नुभएको थियो । तर उहाँले त्यो कुरा अस्वीकार गरी स्कूलमा नै गएर पढ्ने अडान लिएपछि उहाँको पढाइ सुरु भएको थियो । त्यसपछि बुवा धनवाढबाट फर्कदा घरमा उहाँलाई खेलौनाहरू ल्याइदिने, पढ्न सिकाउने सबै कार्यको सुरूवात भयो । उहाँ पढ्नमै व्यस्त हुनुभयो । उहाँलाई पहिलेपहिले

पढेर के हुन्छ भनेर साथीहरूले जिस्म्याउँथे । तैपनि उहाँ आफ्नो लक्ष्य सम्हालेर अगाडि बढ्नुभयो । नेवारी संस्कार र परम्पराअनुसार छोरीलाई पाँच वर्ष पुरा भएपछि विहे गर्ने वा गुफा राख्ने चलन थियो । सोही समयमा उहाँको बुवा पढ्न जानुभएकाले अलि ढिलो इही अर्थात् बेल विवाह भएको थियो । इही भनेको नेवार सम्वन्धमा एक कर्म गर्ने प्रचलन हो, जुन सबैको गर्नुपर्छ । त्यसपछि हरेक कर्मकाण्डका बाटा फुल्ने चलन भएकाले उहाँको १० वर्षपछि मात्र इही गरिएको थियो भन्ने सुन्न पाइन्छ । उहाँले आफ्नो चार कक्षासम्मको पढाइ घरमा नै पुरा गर्नुभएको थियो ।

त्यति पढाइ पुरा गरेको समयमा उहाँको विवाहको कुराकानी चल्न सुरु भएको थियो । विवाहको कुरा चल्दा उहाँ १२-१३ वर्षकी हुनुहुन्थ्यो । गाउँघरतिर छोरी बुढी बनायो तर विवाह गर्नबेला पनि हतार गर्दैन भन्नेजस्ता कुरा उहाँका बुवालाई आइरहन्थ्यो । उहाँलाई विवाहको प्रस्ताव राखी जन्म कुण्डली र खुट्टाको नाप गणेशमान सिंहसँग मिलाउनका लागि लगिएको थियो । तर गणेशमान सिंहको घरबाट लामो समयसम्म जन्म कुण्डली र खुट्टाको नाप फिर्ता नआएपछि अन्य मान्मान आउने मान्छेहरू त्यत्तिकै निराश भएर फर्कने गरेका थिए ।

उता उहाँको आमाले भने गणेशमानलाई छोरी दिन इच्छा नै राख्नुभएको थिएन । देश ढोहको मुद्दा लागेको छ, जेल परेको छ, सजिलोसँग भेटघाट गर्न पाइँदैन । त्यस्तो केटालाई म छोरी दिन्न भन्नुहुन्थ्यो । तर बुवा र घरपरिवारले सबैको सरसल्लाहबाट राम्रै हुन्, सबै कुरो भएको, पढेलेखेको, धनीमानी, व्यापारी भनेर भनेपछि बुवाहरूको निर्णय नै मान्नुपर्थ्यो । त्यसपछि साथीहरूले सोध्थे- तिम्रो विवाह हिराकाजी (गणेशमान सिंह)सित गर्ने रे भनेर । उहाँलाई धेरै कुरा थाहा थिएन । सबैले ठुलो घरानामा जाँदै छ भनेर अब हामीलाई विसन्ध्छे भन्ने कुरा पनि उहाँका साथीहरूले गर्ने गर्दथे ।

त्यतिबेला गणेशमान सिंह कलकत्तामा पढ्न जानुभएको थियो । हजुरबुवा र उहाँको बुवाले कुरो चलाउनु भएकाले स्वयं उहाँलाई विवाह हुँदै छ भन्ने कुरा पनि थाहा थिएन । उहाँको पढाइले गर्दा जन्म कुण्डली फर्काउन पनि ढिला नै भएको थियो भन्ने सुनिन्छ । १९९७ साल वैशाख महिनामा मंगलादेवीको स्वयंवर

गणेशमान सिंहसँग भएको थियो । बुवाका अगाडि बोलन नसके पनि आमाको अगाडि विवाह गर्दिन भनेर विद्रोह गर्दा आमाले ध्यान नै नदिएर छोरीको विवाह बुवाले कलकत्तामा नै भेटेको केटा भएर सजिलैसँग मान्नुभयो । र, उति बेला पनि उहाँको विवाह धुमधामसँग भएको थियो । विवाहले हर्षोल्लास छायो । अल्लारे उमेरका वेहुला वेहुली भने न खुसी, न दुखी । दुवै चुपचाप बसिरहनुभएको थियो ।

विवाह गरेको चार महिनापछि उहाँको घरमा ठुलो बज्रपात भयो । कारण थियो- गणेशमानलाई राजद्रोह र गद्दी ताकेको अपराधमा पक्राउ गरी नेल र हतकडी लगाएर सिंहदरबार खोरमा यातनापूर्वक राखिएको थियो । मंगलादेवीले विवाह भएको चार वर्षपछि मात्र आफ्नो बुढाको नाम 'गणेशमान' भएको थाहा पाउनु भएको रहेछ । त्यो पनि गंगालालले 'गणेशमान' भनेर बोलाउँदा उहाँले भ्यालबाट सुन्नुभएको रहेछ । 'उहाँ घर हुनुहुन्न' भनेपछि गंगालाल फर्कनुभएको रहेछ । अनि पछि गणेशमानलाई 'के तिम्रो नाम गणेशमान हो ?' भनेर सोध्नुभएछ । तर विडम्बना त्यतिबेला नै आठपहरिया आएर गणेशमानलाई आएर पक्रेर लगेछन् ।

त्यतिबेला मंगलादेवीलाई यी तीन कुराले त्रसित तुल्याएको थियो - पहिलो, देश ढोहको रिस आफूमाथि आउला भन्ने आशंका, दोस्रो, घरमा श्रीमान् नभएपछि हेलामा परिएका भन्ने फिर अनि तेस्रो, श्रीमान् घरमा फर्केर सकुशल जीवन निर्वाह गर्न पाइन्छ पाइन्न भन्ने कुरा । यी तीन कुराले उहाँलाई दुखी तुल्याएको थियो । उहाँलाई आफ्नो श्रीमानले यसरी राजनीति गर्नुभएको छ भन्ने कुनै कुराको पनि जानकारी थिएन । तैपनि विवाह गरेको केही महिनामै समातिवको पीडा भने जो कोहीले कल्पना गर्न नसक्ने कुरा रह्यो ।

राणाहरूको दरबारमा बडाकाजीको नातिले यति कठोर यातना भोग्नुपर्छ भन्ने कुराको कल्पनासमेत नगरेका अवस्थामा आमा चकारेर गाली गद्दै कोरा हान्दाको पीडा कस्तो भएको थियो । उहाँलाई प्रत्येक दिन खाना लगादिने र धुनुपर्ने लुगा ल्याउनुपर्ने काममा दुई जना खटिएका थिए । बडाकाजीले 'गणेशमान प्रजापरिषदको सदस्य हो वा होइन ?' भनेर निकयोल गर्न लगाएका थिए । गणेशमानजीले 'हो' भनेपछि बडाकाजी एक शब्द पनि नबोली बस्नुभएको अवस्था 'म सम्भिरहन्छु' भनेर मंगलादेवी भन्नुहुन्थ्यो ।

आशंका र माया

एक दिन साँभपख, जब शान्त वातावरणलाई चियाको गन्धले घेरिरहेको थियो, मेरो मोबाइलको स्क्रिनमा एक नयाँ म्यासेज देखापर्‍यो । म्यासेज थियो, 'गुड नाइट सान् ।' यो म्यासेज पठाउने केटी मेरो जीवनको एउटा गहिरो हिस्सा बनेकी थिई तर हामी एकअर्कामा केवल मोबाइलबाट मात्रै परिचित थियौ । मेरो मन त उसैको भनाइमा हराएको थियो । त्यही गहिरो चञ्चलता, जस्तो कुनै पानीको लहर बिचमा अड्केको अचम्मको एक आगो । उसको आवाज ममा यात्रा गर्दै थियो । हामी एकअर्कामा अरू कुनै सम्बन्ध पनि भनेका थिएनौ तर दिनचर्या र म्यासेजमाफत चलि्रहेका थिए । तर, सँगै हामी वास्तविक जीवनमा पनि भेट्न चाहन्थ्यौ यद्यपि हामी अनेकन कारणले डराउँथ्यौ । हामी एउटै सहरमा बस्ने भए पनि हाम्रो भेट कहिल्यै भएको थिएन ।

एक दिन मैले उनको नामको पहिलो अक्षर 'स' हातमै लेखें । मलाई त्यो लेख्नु निकै प्रिय थियो । उनले मसँग यात्रा गर्नका लागि भनेकी थिइन, 'हामी कतै घुम्न जाेम न । हामीबीच वास्तविक भेटघाट पनि हुनुपर्छ ।' यद्यपि हामीले दुवै मिति भने तय गर्न सकेनौ । प्रायः फोनमा घुम्न जाने ठाउँबारे कुरा हुन्थ्यो । यसैगरी बितेछ पाँच महिना । न मैले समय बितेको थाहा पाएँ, न उनले । यद्यपि, मिठा संवादहरूकै बिचमा एक प्रश्न, एउटा नयाँ खालको द्रम्भमा बदलिन थाले । उनले मलाई भनिन्, 'हाम्रो सम्बन्ध के यसैगरी जाने हो ? समयमा साथ देला त ?'

यो त्यस्तो कुरा थियो जसले मेरो मनलाई गहिरो चिन्तामा डुबायो । मैले उसलाई विश्वास गर्न चाहन्थे तर मेरो आत्मा फेरि एकपटक शंका र डरले जकडिएको थियो । म जान्छु चाहन्थे सम्बन्ध वास्तविकता हो वा केवल कागजमा लेखिएको कुनै कल्पना ?

यद्यपि, उनले सबै प्रश्नहरूको जवाफ दिएर मेरो

मनलाई अलिअलि सुरक्षित बनाइरहेकी थिइन । मैले उनलाई भन्न थालें, 'तिमी साँच्चैकै मेरो जीवनमा आइनी भने मेरो संसार अधुरो हुनेछ ।' आफ्नो असमर्थता र भय रूपको प्रत्येक शब्दका बिचमा हामी अलमल थियौँ । हरेक म्यासेज, हरेक शब्द मेरा लागि एक शान्ति थियो । यात्रा गर्नु भनेको जीवनलाई कुनै साँच्चो सम्झाउने अभिप्राय नहुन सक्छ ।

तर क्रमशः समयसँगै म केही व्यस्त हुन थालें । कुनै कारणले हामी दुईको कुरा रोकिन थाले । म असुरक्षित महसुस गर्न थालें । उसले मसँग कुरा गर्न थालेको भए पनि मैले भनेको जस्तो सम्पर्क भएन । मेरो मन व्यस्त र थकित थियो । यस क्रममा म अचानक उसलाई पत्र लेखें, 'प्रिय, हामी छिट्टै एक हुनुपर्छ । समयले पनि त्यही भनेको छ ।' नत्र हामीबीच उम्रिएको विश्वास पनि आफै गलेर जानेछ ।'

मैले उनलाई यसरी पठाएपछि, मेरो मन अचम्मको अवस्थामा थियो । उत्तर प्राप्त गर्दा थाहा पाएँ कि हामी एक अर्कामा जस्तो पूर्ण रहेछौ । अन्ततः त्यो एक हाम्रा शब्दहरूले साकार गरे । हामी प्रत्यक्ष भेट्यौ । निकै लामो आलिंगनमा रह्यौ । त्यसबेला हामीलाई दुनियाँप्रति खास वास्ता थिएन । न त बरिपरि के भइरहेको छ भन्ने वास्ता नै । हामीले महसुस गर्‍यो, हाम्रो आत्मा जोडिएको छ ।

समयसँगै हामी धेरै नजिक हुन थाल्यौ । हामी एकअर्काको मनको गहिरोाइमा पर्सेका थियौ । प्रत्येक म्यासेज र प्रत्येक शब्दले हाम्रो सम्बन्धको एक नयाँ अध्याय खोल्दै थियो । ती क्षणहरू, जसमा हामी आफ्ना डर र आशा साभ्ना गर्दै थियौ अब त सम्फना बन्न थालेका थिए । हामी एकअर्कांलाई 'अनकन्ट्रोल' भावना र बिचारहरूको साथ समेट्ने प्रयास गरिरहेका थियौ ।

तर, एक दिन मैले उसलाई भने, 'हामी दुई बिचमा के हो ? के हामी साँच्चिकै यात्रा गर्न खोजिरहेका छौ, या यो

केवल एक समयको माग हो ?' ती शब्दहरू त्यस क्षणमा मसँग गहिरो अनिश्चितता ल्याए । मेरो मनले शंका गर्न थालेको थियो— के हामी दुईबीचको केमेस्ट्री सत्य हो, या यो केवल कात्त्यनिक सपना हो ?

उसको उत्तर नआउँदा मेरो असुरक्षा बढ्न थाल्यो । मेरो मनमा अन्धकार सरे थालेको थियो र म सोच्न थालेको थिएँ— हामी जो प्रेमको कुरा गर्दै थियौ, त्यो कहीं भत्किने त होइन ? के हामी साँच्चिकै एउटै पृष्ठमा छौ ? के हाम्रो आत्मा, जसले एक अर्कांलाई खोजेको छ, साँच्चिकै मेल खान्छ ?

तर अचानक, केही समय पछि उनले पनि यसैगरी कुरा गर्न थालिन् । उनले भनिन्, 'तिमीले के सोचेको छौ, म बुझ्न सक्छु । तर मेरो जीवनमा एउटा कुरा साँचो छ, तिमीबिना म पनि अधुरो हुँ । म यो यात्रा सबै तिमी सँगै चाहन्छु ।'

उसका यी शब्दहरूले मेरो मनलाई स्थिर बनायो । त्यो अनिश्चितता र डर जो मेरो हृदयमा गहिरो थियो, एकचोटि हरायो । यो सचेतना मलाई थाहा दिलाउन थाल्यो कि म त असल प्रेमसँग जिउँदै छु । हामीले एकअर्कांलाई भेट्न समय र परिस्थिति समायोजन गर्न सक्छौ र हामी दुवैका लागि यो समयको अवस्था के हो भनेर बुझ्नैपर्छ । तर, हामीलाई थाहा थियो कि हाम्रो मार्गका केही चुनौती रहनेछन् । यस प्रेमको यात्रामा हामीले कति उतारचढावको सामना गर्नेछौँ । यसका लागि हामी तयार थियौ । हामीले चाहेका कुरा भनेका थिएँ- विश्वास र समर्पणका साथ एकअर्कामा हराउँदैनौ ।

एक दिन हामी निर्णयमा पुग्यौ— सम्बन्धलाई औपचारिकता दिऔ । दुवै परिवारका सदस्य अनि उनी र मेरा साथीहरूलाई सँगै राखेर सम्बन्धलाई वैधानिकता बनायौ । जसमा उनी र म मात्रै हामी दुवैका परिवार र साथी पनि खुसी थिए । हामीले पहिलो र साँचो प्रेमलाई व्यवहारमा उतारेका थियौ ।

कविता

आऊ बुद्ध तिमी

राधा कणेल

जोजो थे बहुतै धनी जगतमा, भन्फन्, धनी ती भए जोजो थे बहुतै विपन्न जगमा, भन्फन् विपन्नै रहे छुदै ज्ञान र शान्ति, न्याय समता देऊ तिमीले अनि आऊ बुद्ध तिमी यही जगतको आशा भरोसा बनी ।

मान्छेका मनभित्र लालच बढ्यो बढ्दै छ लोभीपन अत्याचार बढ्यो भनै दिनदिनै बढ्दै छ पापी मन के यो न्याय भयो र ? यो जगतमा अन्याय बढ्दै छ नि आऊ बुद्ध तिमी यहाँ मनुजको आशा भरोसा बनी ।

साभ्ना विश्व छ यो विशाल तर के जित्ने भनी होडमा उस्तै मानव लड्छ आज किन हो भिन्नै बनी व्यर्थमा ? रातो नै बहनेछ रक्त सबको काटेर हेर्‍यौ भने आऊ बुद्ध तिमी दुखी सकलको आशा भरोसा बनी ।

कोही धर्म बचाउने विषयमा लड्दै गरेका यहाँ यौटै ईश्वरका अनेक मुख छन्, बुभ्दैन मान्छे जहाँ साँच्चै शान्ति कता गयो भन कता ? आशा गरौँ तैपनि आऊ बुद्ध तिमी चराचरभरी आशा भरोसा बनी ।

आऊ विश्व सखाप बन्न नदिने बाचा पुर्‍याऊ अब फर्की शान्ति, दया र प्रेम, करुणाको गीत गाऊ अब घन्काऊ मनमा बसेर सबको भंकार नौलो अनि आऊ बुद्ध तिमी यही जगतको आशा भरोसा बनी ।

कविता

सहिदहरूको सम्झनामा

हुम्वद्र गौतम

नेपाल आमा सन्तति तिम्रा काखैमा रमाएर देशको लागि सहिद बनें, ती गोली खाएर देशको वुटी अकुत लुटी कुवेर बनेछन् देशको लागि मर्‍यो यो छोरो सहिद भनेछन् ।

शिरमा गोली लागेर ढले पानी नि पाइन गर्नु है माफ ए मेरी आमा फर्केर आइन गिद्ध र कुकुर सिनु भैँ लुछी देशलाई खानेले के नै पो दिन सक्थे म आमा छोडेर जानेले ।

अकुत कमाई घरमा राखी ओछ्यान पैसाको हुँदैन रहिछ भर है आमा पैसा र वैशको बलिन्द्र धारा नभारे आंसु स्वर्गमा भेटौला लागेको चोट ईश्वर भेटी काखैमा भेटौला

नजानु बाबु भनेर आमा रोकेकी थियौ नि एउटै यो छोरा परलोक हुँदा कसरी सत्यौ नि नुनिला आंसु पिएर आमा नगर बिदाइ म मरे सारा नेपाली हुन्छन् जन्जिरको रिहाइ

देश र भेष नेपाली माटो छोएको कसम कसरी बसुँ सहेर आमा रुने थ्यो यो मन दुःख है गरी तिरैको कर वैरीको पासोमा रगत र आंसु मिश्रण थियो वैरीको हाँसोमा

जान्नेछन् प्यारा रगतको बदला रगत साटेर कहाँ पो जाउँला ए वैरी तिमी ईश्वरलाई ढाँटेर म जस्तै युवा देशले पाउला नेपाल बन्नेछ सहिद भयो प्रिय थियो देशले भन्नेछ आमा नेपाल बन्नेछ ...॥

■ रञ्जना बारकोटा

समयसँगै हामी धेरै नजिक हुन थाल्यौ । हामी एकअर्काको मनको गहिरोाइमा पर्सेका थियौ । प्रत्येक म्यासेज र प्रत्येक शब्दले हाम्रो सम्बन्धको एक नयाँ अध्याय खोल्दै थियो । ती क्षणहरू, जसमा हामी आफ्ना डर र आशा साभ्ना गर्दै थियौ अब त सम्फना बन्न थालेका थिए । हामी एकअर्कांलाई 'अनकन्ट्रोल' भावना र बिचारहरूको साथ समेट्ने प्रयास गरिरहेका थियौ ।

युवा पुस्ताको सोचअनुसार सबैले काम गर्नुपर्छ : मुख्यमन्त्री आचार्य

सूर्यप्रसाद भुसाल / मध्यान्ह
देउखुरी, ३ असोज

लुम्बिनी प्रदेश सरकारले प्रदेशका १२ वटै जिल्लामा संविधान दिवस भव्य रूपमा मनाएको छ ।

प्रदेशको प्रशासनिक केन्द्र राप्ती उपत्यका (देउखुरी) मा शुक्रबार मूल समारोह आयोजना गरी 'समृद्ध लुम्बिनी, खुसी नागरिक' को संकल्पसहित दिवस मनाइएको हो ।

कार्यक्रममा मुख्यमन्त्री चेतनारायण आचार्यले नयाँ पुस्ताको चाहनाअनुसार राजनीतिक दल र कर्मचारीहरूले कार्यशैली परिवर्तन गरी पारदर्शी र जवाफदेही बन्नुपर्ने बताए । उनले भने, 'लोकतान्त्रिक प्रक्रियामार्फत संविधानको कार्यान्वयन हाम्रो साझा लक्ष्य हो । यसले मुलुकलाई निकास दिनेछ ।' उनले सेवा प्रवाहमा ढिलासुस्ती र फाइल अड्काउने प्रवृत्तिको अन्त्य गर्न जोड दिए ।

मुख्यमन्त्री आचार्यले संविधानले सामाजिक न्याय, समानता र समावेशितालाई प्राथमिकता दिएको

उल्लेख गर्दै प्रदेश सरकारले सुशासन, भ्रष्टाचार नियन्त्रण, मितव्ययिता र नागरिकका गुनासा सम्बोधनमा केन्द्रित रहेको बताए । 'हामी संविधान, दिगो विकास लक्ष्य र दोस्रो आवधिक योजनालाई आधार बनाएर नीतिगत र कानुनी सुधारमा अधि बढिरहेका छौं,' उनले भने । कार्यक्रममा सभामुख

तुलाराम घर्तिमगरले संविधानभित्रैबाट समस्याको समाधान खोज्नुपर्नेमा जोड दिए । 'हाम्रो संविधान विश्वकै अब्बल छ । यसैभित्र बसेर युवा पुस्ताको सोच सम्बोधन गर्न सकिन्छ,' उनले भने । उनले कार्यशैलीमा परिवर्तन गरी जनअसन्तुष्टि हटाउनुपर्ने बताए ।

पूर्व मुख्यमन्त्री डिल्लीबहादुर

चौधरीले संविधानलाई सबैको भावना समेट्ने गरी परिमार्जन गर्नुपर्ने बताए । 'सबै नेपालीलाई एकताबद्ध गरी सुशासन र विकासमा जोड दिनुपर्छ । अराजकता र भ्रष्टाचारको छानाबिन जरुरी छ,' उनले भने ।

अर्का पूर्वमुख्यमन्त्री जोखबहादुर महाराले संविधानले सामाजिक परिवर्तनको नेतृत्व गर्नुपर्ने बताए । 'विकासको चरणलाई संविधानले समेटे नुपर्छ । राजनीतिक स्थिरताका लागि शासकीय स्वरूप र निर्वाचन प्रणालीमा सुधार आवश्यक छ,' उनले भने ।

कार्यक्रममा आन्तरिक मामिला तथा कानूनमन्त्री आदेशकुमार अग्रवालको स्वागत मन्तव्य र प्रमुख सचिव बाबुराम अधिकारीको अध्यक्षता रहेको थियो । सहजीकरण मुख्यमन्त्री कार्यालयका कानून सचिव लिलाधर सुवेदीले गरेका थिए । कार्यक्रममा प्रदेश सभाका सभापति, प्रमुख सचेतक, सचिव, कर्मचारी, स्काउट विद्यार्थी र स्थानीय समुदायको सहभागिता थियो ।

रौतहटमा संविधान दिवस उत्सव र कालो दिवसको मिश्रित दृश्य

रौतहट / मस- रौतहटमा संविधान दिवसको अवसरमा विभिन्न राजनीतिक दलहरूले छुट्टाछुट्टै कार्यक्रम आयोजना गरेका छन् । नेपाली कांग्रेस र नेकपा (एमाले) ले उत्सवको रूपमा दिवस मनाउँदा मधेशकेन्द्रित दलहरूले भने कालो दिवसको रूपमा विरोध प्रदर्शन गरे ।

मधेशकेन्द्रित दलको कालो दिवस
मधेशी र थारु समुदायका मागहरू संविधानमा सम्बोधन नभएको भन्दै संघीय मोर्चामा आबद्ध मधेशकेन्द्रित दलहरूले कालो दिवस मनाए । जनता समाजवादी पार्टी (जसपा) को गौरवस्थल कार्यालयमा आयोजित अन्तरक्रिया कार्यक्रममा लोसपा नेता अनिल कुमार सिंहले संविधान पुनर्लेखन नभएसम्म असोज ३ लाई कालो दिनका रूपमा मनाइरहने बताए । उनले सत्तारूढ दलहरूका कारण देशमा नागरिक विद्रोह भएको र जेनजी पुस्ताको आन्दोलनले सबैको भावना समेट्ने संविधान आवश्यक रहेको जोड दिए । कार्यक्रममा

जसपा नेताहरू योगेन्द्र राय यादव र विश्वनाथ पटेलले पनि सम्बोधन गरे ।
एमालेको वृक्षारोपण र अन्तरक्रिया
नेकपा (एमाले)ले गौरवस्थित आफ्नो कार्यालयमा वृक्षारोपण र अन्तरक्रिया कार्यक्रम आयोजना गरी संविधान दिवस मनायो । केन्द्रीय सदस्य तथा रौतहट इन्चार्ज अजय गुप्ताले संविधानको रक्षा र उपलब्धिहरूलाई संस्थागत गर्नुपर्नेमा जोड दिए । उनले भदौ २४ को घटनापछि फेरिएको राजनीतिक माहोलमा कार्यकर्ताहरूलाई आचरण सुधार्न र आत्मविश्वासका साथ अधि बृहन आग्रह गरे । केन्द्रीय

सदस्य कुन्दन कुशवाहाले नागरिक असन्तुष्टिलाई सम्बोधन गर्दै अधि बढ्नुपर्ने बताए ।
नेपाली कांग्रेसको उत्सव
नेपाली कांग्रेसले पनि गौरवस्थित पार्टी कार्यालयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरी संविधान दिवस मनायो । कार्यक्रममा जिल्ला तहका नेता-कार्यकर्ताहरू सहभागी थिए । वक्ताहरूले जेनजी पुस्ताको सुधारको मागलाई सम्बोधन गर्दै लोकतन्त्रको रक्षाका लागि तयार रहनुपर्नेमा जोड दिए । रौतहटमा संविधान दिवसले उत्सव र विरोधको मिश्रित रूप देखाएको छ, जसले देशको राजनीतिक र सामाजिक विविधतालाई फक्काउँछ ।

विद्यार्थीलाई मानसिक स्वास्थ्य तालिम

कृष्ण तिवारी / मध्यान्ह
रौतहट, ३ असोज

रौतहटमा कटहरिया नगरपालिकामा १५० जना विद्यार्थीलाई मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी विशेष तालिम प्रदान गरिएको छ ।
हालैको जेन जी आन्दोलनले युवायुवतीमा पारेको सामाजिक, राजनीतिक र मनोवैज्ञानिक प्रभावलाई मध्यनजर गर्दै यो तालिम आयोजना गरिएको हो ।
नेपाल युवा नेतृत्व विकास केन्द्रको आयोजना, लायन्स क्लब अफ जनकपुर मिथिला सिटीको सहकार्य र कटहरिया नगरपालिका वडा ४ का अध्यक्ष चन्दन कुशवाहाको पहलमा तालिम सम्पन्न भएको हो । तालिममा विद्यार्थीहरूलाई

तनाव व्यवस्थापन, मानसिक सन्तुलन, सामाजिक जिम्मेवारी र सकारात्मक सोच विकास गर्ने विषयमा प्रशिक्षण दिइएको आयोजकले बताएको छ ।
जेनजी आन्दोलनका क्रममा हिंसा, तोडफोड र सरकारी सम्पत्तिमा भएको क्षतिले युवा

तटबन्ध नहुँदा कुतियाकवर बस्ती साँघुरिँदै

कञ्चनपुर / मस- बाढीका कारण दोधारा-चाँदनीको कुतियाकवरको डेढ विघा खेतीयोग्य जग्गा कटान भएको छ । दोधारा-चाँदनी नगरपालिका-१० स्थित पूर्वमा महाकाली र उत्तरमा जोगबुढा नदीको दोसाँधमा रहेको कुतियाकवर जोगबुढा नदी र महाकाली नदीको चपेटामा पर्दै आएको छ ।
दक्षिणमा भारतसँग सीमाना जोडिएको यो बस्तीमा महाकाली नदीको लगातारको कटानले ठूलो क्षति गरेको दोधारा-चाँदनी-१० का वडाध्यक्ष चन्द्रबहादुर सिंहले जानकारी दिए ।
उनका अनुसार महाकाली नदीले अहिले पनि कुतियाकवरको खेतीयोग्य जग्गामा कटान भइरहेको छ ।
'महाकाली नदी र जोगबुढा नदी दुवैले कुतियाकवरको डेढ विघा जग्गा कटान गरिसकेको छ,' वडाध्यक्ष सिंहले भने,'उक्त स्थानमा ७०० मिटर तटबन्ध बनाउन बहुवर्षीय ठेक्का लागे पनि नदीमा पानी बढेका कारण तटबन्ध निर्माण हुन सकेन ।' स्थानीयका अनुसार नदीको निरन्तरको कटानले कुतियाकवरमा आठ परिवारको

जग्गा कटान भएको छ ।
उनका अनुसार महाकाली नदी घरसम्म पुग्न अब ५० मिटर मात्रै बाँकी छ । स्थानीय नैनसिंह सुनारको घर जोखिममा परेको छ । आठ परिवारको खेतीयोग्य जग्गासमेत बगरमा परिणत भएको उनले बताए । जोगबुढा र महाकाली नदी दुवैको कटानले बस्ती साँघुरिँदै गएको छ ।
स्थानीयले बस्ती जोगाउन सरकारसँग पटकपटक आग्रह गरे पनि कटान रोक्न तटबन्ध निर्माण हुन नसकेको स्थानीय टेकबहादुर सुनारले बताए ।
डुवान र कटानकै कारण यहाँबाट धेरै परिवार बसाइँ सरेर अन्यत्र गइसकेका छन् । २०२२ देखि बसोबास रहेको यो बस्तीमा १ सय ५० परिवारको बसोबास थियो ।

जागरुक युवा अभियानद्वारा सप्तरमीमा सरसफाइ

घुरन यादव / मध्यान्ह
सप्तरी, ३ असोज

जागरुक युवा अभियानले सप्तरमीमा सरसफाइ कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ । वडा नम्बर १ देखि १० सम्मका युवाहरूको सक्रिय सहभागितामा आयोजित यस कार्यक्रममा स्थानीय जनप्रतिनिधि, समाजसेवी, र युवा नेता सुवास यादवको पहलमा धार्मिक स्थलहरू र सार्वजनिक स्थानहरूमा सरसफाई गरिएको हो ।
कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य सामुदायिक सरसफाईलाई प्रोत्साहन गर्नुका साथै भ्रष्टाचारविरुद्ध जनचेतना जगाउनु रहेको आयोजकले बताएको छ ।

जागरुक अभियान युवाले आगामी दिनमा पनि यस्ता सामाजिक कार्यलाई निरन्तरता दिने प्रतिवद्धता व्यक्त गरेको छ ।

सिंहदरबारमा आगजनीमा परेका सवारीसाधन हटाइँदै

काठमाडौँ / मस- 'जेनजी' प्रदर्शनका क्रममा सिंहदरबार परिसरमा जलाइएका सवारीसाधन हटाएर व्यवस्थापनको कार्य सुरु गरिएको छ । भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयले जलेका सवारीसाधनलाई संसद् भवनको खाली ठाउँमा लगेर व्यवस्थापन गर्न थालेको छ ।

मन्त्रालयका प्रवक्ता भिमार्जुन अधिकारीले ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात र सहर विकास मन्त्रालयको समन्वयमा जेनजी प्रदर्शनका क्रममा सिंहदरबारभित्र आगजनीबाट क्षति पुगेका सवारीसाधन हटाउन थालेको जानकारी दिए ।

'जलेका सवारी साधनलाई संसद् भवनमा लगेर व्यवस्थापन गर्ने र सिंहदरबारमा रङगोगन गर्न थालेका छौं,' उनले भने, 'तोडफोड भएका सवारीसाधन मर्मत भइरहेका छन् ।'
ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात र सहर विकासमन्त्री कुलमान शिसिङले जलेका सवारीसाधनका कारण कुरूप देखिएको भन्दै त्यसलाई हटाएर अन्यत्र व्यवस्थापन

गर्न निर्देशन दिएका हुन् । जलाइएका सामग्रीको विवरण संकलन गर्न समिति गठन गत भदौ २३ र २४ गते जेनजीको प्रदर्शनका क्रममा सिंहदरबारस्थित कृषि तथा पशुपन्छी मन्त्रालयका जलाइएका सामग्रीको विवरण संकलन गर्न समिति गठन गरिएको छ ।

मन्त्रालयका प्रवक्ता एवं सहसचिव डा. जानुका पण्डितको संयोजकत्वमा पाँच सदस्यीय समिति गठन गरिएको हो । समितिमा प्रशासन, लेखालगायत शाखाका कर्मचारीलाई सदस्य राखिएको छ । गत आइतवारको सचिवस्तरीय निर्णयअनुसार समिति गठन गरिएको प्रवक्ता पण्डितले बताइन् ।

गत भदौ २३ गते र भदौ २४ गते कर्मचारीका सवारी

साधन मन्त्रालय परिसरमै थिए । त्यसदिन सिंहदरबारको मूलढोकाबाट सरकारी नम्बर प्लेटका गाडी निकाल्न दिइएको थिएन ।

मन्त्रालयअन्तर्गत रहेको बालाजुस्थित मत्स्य विकास केन्द्रमा रहेका सरकारी सवारीसाधन पनि जलाइएका र त्यसको विवरण तयार पारेर प्रतिवेदन बुझाइने प्रवक्ता पण्डितले बताइन् । मन्त्रालयको ४१ गाडीमा आगजनीबाट क्षति पुगेको प्रारम्भिक विवरण प्राप्त भएको मन्त्रालयले जनाएको छ । मन्त्रालयका २९ मोटरसाइकल जलाइएका छन् । मन्त्रालय परिसरमा पार्किङ गरिराखिएका नौ मोटरसाइकल हराए तथा १० स्कूटर जलाइएका सवारी हेर्ने शाखाका कर्मचारी लोमश आचार्यले जानकारी दिए ।

माटोको ढिस्कोमा परी तीन महिला घाइते

पूर्ण सार्की / मध्यान्ह
डोल्पा, ३ असोज

डोल्पामा माटोको ढिस्कोमा परी तीन महिला घाइते भएका छन् । शुक्रबार बिहान त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिका-९ चूँ गाउँमा दसैँका लागि घर पोल्ने माटो खन्ने क्रममा माटोको ढिस्को खस्दा सोही गाउँका तीन महिला घाइते भएका हुन् ।
माटोको ढिस्कोमा परी त्रिपुरासुन्दरी-९ चूँ गाउँकी अन्दाजी ७० वर्षीया विनरुपा बोहोरा, २९ वर्षीया मनपुरा विक र २९ वर्षीया अरुना थकाली घाइते भएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय डोल्पाले जानकारी दिएको छ ।

घाइते तीनै जनालाई बिहान ११ बजे जिल्ला अस्पताल दुनैमा उपचारका लागि ल्याइएको थियो । घाइते तीन जनामध्ये बोहोराको

मुखमा र बाँया आँखामा चोट लागेको छ भने विकको शरीरको तल्लो भागमा भित्री चोट लागेका कारण हिँडडुल गर्न नसके अवस्थामा रहेको अस्पतालले बताएको छ । उनीहरू दुवै जनालाई कर्णाली प्रदेश अस्पताल रिफर गरिएको छ भने थकालीको अवस्था सामान्य रहेको अस्पतालले जानकारी

दिएको छ ।
नेपालीहरूको महान चाड बडादसैँ नजिकिएसँगै अहिले डोल्पाका स्थानीय सदाभैँ घर लिपपोतमा व्यस्त देखिएका छन् । घर लिपपोतका लागि माटो खन्दा विशेष सावधानी अपनाएर खन्नु जिल्ला प्रशासन कार्यालय डोल्पाले अनुरोधसमेत गरेको छ ।

Luna HR Solutions Pvt. Ltd.
 Bhimsengola-31, Kathmandu, Tel: 01-4110391, 4110394
 E-mail: lunahr solutions@gmail.com, website: www.lunahr solutions.com

‘बलिदान’को ट्रेलरमा भरपुर एक्सन

काठमाडौं/मस- चलचित्र ‘बलिदान’को ट्रेलर शुक्रबार सार्वजनिक गरिएको छ। यसअघि उक्त चलचित्रको पोस्टर, प्रि-टिजर, टिजर र गीत सार्वजनिक भइसकेको छ।

ट्रेलरमा अभिनेत्री ऋचा शर्मा आमालाई भूमिकामा देख्न सकिन्छ। देशभक्तिभाव भल्काउन खोजिएको उक्त चलचित्रको ट्रेलरमा कलाकार अपर्णा थापा, सौगात मल्ल र महेन्द्र बुढाथोकी फरक अवतारमा देखिएका छन्। मल्लले आफूलाई राक्षस बन्न बाध्य पारेको संवाद प्रस्तुत गरेका छन् भने समीर र सौगातबीचको द्वन्द्व दृश्य विशेष रूपमा

प्रस्तुत गरिएको छ।

यसअघि सार्वजनिक गरिएको टिजरमा सौगात मल्लको मसाल बोकेको दृश्य, हेमन्त बुढाथोकीको संवाद र ऋचा शर्माको भावनात्मक प्रश्न समेटिएको छ। निर्देशक सन्तोष सेन स्वयं आदिवासी पात्रका रूपमा देखिएका दृश्यले टिजरलाई थप रोचक बनाएको छ।

चलचित्र ‘बलिदान’लाई बहुप्रतीक्षित नेपाली चलचित्रका रूपमा हेरिएको छ। निर्देशक सेनले यसअघि बलिदानलाई चलचित्र मात्र नभई हरेक नेपालीको मनको विद्रोहको प्रतीक भएको बताएका

थिए। यसबीचमा, चलचित्रको शीर्ष गीत ‘यो ज्यान बलिदान’ले चर्चा बटुलिसकेको छ। सुजन चापागाईंको स्वर र संगीत, हर्क साउदको शब्दमा तयार गीतले जनमानसमा चर्चा पाइरहेको छ।

आसुसेन फिल्मस प्रालिको ब्यानरमा बनेको यो चलचित्रमा समीर भट्ट, सौगात मल्ल, अपर्णा थापा, ऋचा शर्मा, कविता राय, हेमन्त बुढाथोकी, प्रेम पुरीलगायतको अभिनय छ। निर्माता पवन ब्राडफोर्ड विस्ट र कार्यकारी निर्माता प्रेम पुरी छन्। चलचित्र बडादसैको फूलपातीको दिन (असोज १३ गते) प्रदर्शनमा आउने जनाइएको छ।

मिस्टर नेपालको ग्रान्ड फिनालेमा ३० युवा

काठमाडौं/मस- ‘मिस्टर नेपाल २०२५’को ग्रान्ड फिनाले शनिबार आयोजना हुँदैछ। होटल सोल्टीमा आयोजना हुने प्रतियोगिताको शीर्ष उपाधिका लागि ३० युवा भिड्दैछन्। प्रतियोगिताको सम्पूर्ण तयारी पूरा भएको आयोजक नेक्स्ट मोडल्स नेपालका सिडो रवि धमलाले जानकारी दिए।

देशका प्रतिष्ठित व्यक्तिहरूको सहभागिता रहने प्रतियोगितामा कृष्ण कसुधम नेपालगञ्ज, इन्द्र हुंगेल महेन्द्रनगर, रेजो नकुमार गौतम धनगढी, सन्देश गजुरेल नुवाकोट, निशान्त बुढायर कञ्चनपुर, कुशग गुप्ता नेपालगञ्ज, सत्यम पाठक काठमाडौं, निश्चल मानन्धर हेटौँडा, अजय रौनियार दुहवी सुनसरी, विजय स्याङ्तान मकवानपुर, अशिम बस्नेत, गिरीश रत्न शाक्य भद्रपुर, अजय रिजाल धगढी, सक्रिया घिसिङ तामाङ काठमाडौं, सन्दीप भारती काठमाडौं, एञ्जल गिरी धरान, आशिष गिरी अमेरिका, अष्टिन शेरचन ललितपुर, दर्पण सिंह गिरी पोखरा, दिनेश गुरुङ स्याङ्जा, हिमाञ्चल राज केसी ललितपुर, निशान कार्की विराटनगर, सबल कटुवाल कटारी, उदयपुर, विशनजंग निरौला इटहरी, सुजल उपाध्याय भैरहवा, प्रकाश चौहान मोरङ, निशान्त केसी सुर्खेत, लक्ष्मणचन्द्र ठकुरी बैतडी र प्रभात थापा क्षेत्री नेपालगञ्ज उपाधिका लागि भिड्दैछन्। सबै

प्रतियोगी स्वमिड, फुटबल, रक क्लाइमिड, समाजसेवा, सर्त हाइकिङ्ग, क्याटवाक, व्यक्तित्व विकास, पब्लिक स्पिकिङलगायतका दर्जन बढी विषयको प्रशिक्षणसहित फाइनलमा उत्रिन लागेको आयोजक नेक्स्ट मोडल्स नेपालको प्रबन्ध निर्देशक यत्ना पाण्डेले जानकारी दिइन्।

प्रतियोगितामा ‘मिस्टर वर्ल्ड नेपाल’, ‘मिस्टर ग्लोबल नेपाल’ र ‘म्यान अफ द वर्ल्ड नेपाल’ गरेर तीन विजेता छानिनेछ। विजेताले ‘मिस्टर वर्ल्ड २०२५’ वा ‘मिस्टर

ग्लोबल २०२५’ मा नेपालको प्रतिनिधित्वका साथै ५ लाख बराबरको पुरस्कार हात पार्नेछन्। प्रतियोगिताको कोरियोग्राफर तथा मेन्टरसिप प्रशान्त तामाकार रहेका छन्।

युवाहरूको व्यक्तित्व विकास, आत्मविश्वास अभिवृद्धि, क्षमता उजागरलगायत नेतृत्वदायी क्षमता विकास गर्ने उद्देश्यले २००९ देखि नियमित आयोजना हुँदै आएको प्रतियोगिता पुरुषाहरु सहभागी हुने नेपालकै ठुलो र प्रतिष्ठित हो।

सानुको पहिलो कृति गजल संग्रह ‘मकरन्द’ विमोचन

तिलु शर्मा पौडेल/मध्यान्ह
दोहा, कतार, ३ असोज

नेपाली साहित्यिक आकाशमा नवोदित साहित्यकार सन्दीप थपलिया ‘सानु’को नयाँ कृति थपिएको छ। सानुद्वारा बहर र बे-बहर दुवै समेटेर लेखिएको गजल संग्रह ‘मकरन्द’को कतारमा विमोचन भएसँगै साहित्यिक आकाशमा नयाँ कृति थपिएको हो।

कतारमा शुक्रबार सम्पन्न १६०औं मोतिजयन्ती, अनेसास कतार च्याप्टरको ११औं अधिवेशन तथा अनेसास-नवोदित साहित्यिक वाचन डबली १६२औं वाचन श्रृंखलामा फर्त सानुको गजल संग्रह ‘मकरन्द’को विमोचन गरिएको हो। एक सय एक वटा गजल समावेश भएको

कृतिलाई कार्यक्रमका सभापति यादव रेग्मी, प्रमुख अतिथि नेपाल पत्रकार महासंघ कतार शाखाका अध्यक्ष दिलकुमार श्रेष्ठ, नेपाली काव्य क्षेत्रका उपल्लाधुरी, अग्नि महाकाव्य (२०७८)का लागि मदन पुरस्कार विजेता श्रद्धेय कवि डा. नवराज लम्साल, स्वयं लेखकलगायतले सामूहिक रूपमा कृतिको विमोचन गरेका थिए।

पुस्तकका बारेमा साहित्यकार श्यामराज रानाभाटले आफ्ना धारणा राख्दै पुस्तकको समीक्षा पाठकले गर्ने हुँदा कृति विमोचनलगत्तै समीक्षा आवश्यक नरहने सुभात्मक समीक्षा गरे। आँखा कृति लेख्ने क्रमका अनुभव साट्टै लेखक सानुले नेपालबाट साहित्यमा कलम चलाउँदै आएको स्मरण गर्दै कतारमा रहेका

पुस्तकको मूल्य ३ सय ९९ रुपैयाँ कायम गरिएको छ।

विसं २०५५ साल मंसिर २८ गते तेहथुमको आठमै गाउँपालिका वडा नम्बर ६ मा जन्मिएका लेखक थपलिया वैदेशिक रोजगारीको सिलसिलामा सन् २०१७ को अन्तिममा कतार प्रवेश गरेका हुन्। स्नातकसम्मको अध्ययन गरेका थपलिया कतारमा हरेक महिना सञ्चालन हुने

वाचन डबलीअन्तर्गत ८४औं डबलीबाट कतारमा हुर्कदै गरेको साहित्यसँग जोडिएका हुन्। साहित्यिक संस्था नवोदित साहित्यिक वाचनालय कतारका भूतपूर्व अध्यक्षसमेत रहेका थपलियाका परिवार भापाको विर्तामोड नगरामा बसोबास गर्छन्। उनको बुबा-आमा, भाइ र श्रीमतीसहित ५ जनाको परिवार रहेको छ।

Invitation for Sealed Quotation

Chaurjahari Municipality Office of Municipal Executive

Rukum West

Date of Publication :2025/09/19

- The Chaurjahari Municipality invites sealed quotations from registered Suppliers.
- Eligible Suppliers may obtain further information and inspect the Sealed quotation Forms at the office of Chaurjahari Municipality Rukum West., 9857826111, ito.chaurjaharimun@gmail.com.OR [may visit PPMO website www.bolpatra.gov.np.]
- Bidder who chooses to submit their bid electronically may download the bidding documents for e-submission from PPMO's e-GP i.e www.bolpatra.gov.np/egp. Bidders, submitting their bid electronically, should deposit the cost of bidding document Fee RS 1000 in the following account till 2025/10/05, 12:00 during office hours.
 - Name of the Bank : Rastriya Banijya Bank Ltd.
 - Name of Office : Chaurjahari Municipality
 - Office Code no : 80659402300
 - Office Account No : 4330100301010002
 - Rajaswa (revenue) Shirshak No : 14265
- Sealed bids must be submitted to the by e-GP system i.e www.bolpatra.gov.np/egp on or before 2025/10/05, 12:00. Bids received after this deadline will be rejected.
- The bids will be opened in the presence of Bidders' representatives who choose to attend at 2025/10/05, 12:30 at the office of Chaurjahari Municipality Rukum Karnali Province Nepal. Bids must be valid for a period of 45 days after bid opening and must be accompanied by a bid security amounting to a minimum of Rs 30000, which shall be valid for 30 days beyond the validity period of the bid (i.e. [Refer Clause ITB 20.1]). If bidder wishes to submit the Cash Security, the cash should be deposited in Deposit Account No. [4330100303000002] at [Rastriya Banijya Bank Ltd. Main Branch and submit the receipt of the deposited amount of cash along with the Sealed Quotation.
- If the last date of purchasing and /or submission falls on a government holiday, then the next working day shall be considered as the last date. In such case the validity period of the bid security shall remain the same as specified for the original last date of bid submission
- The Purchaser reserves the right to accept or reject, wholly or partly any or all the Sealed Quotations without assigning any reason, whatsoever.

S.N.	Name of Project	IFB NO.	Bid Document fee	Bid-Bond	Remarks
1.	Supply & Delivery of veterinary Medicines For Chaurjahari Municipality Rukum West.	CJM/GOODS/SBQ/02/082/083	1000	30000	

सीमा आभासको उपन्यास

‘महायुग’ सार्वजनिक

काठमाडौं/मस- साहित्यकार सीमा आभासको पहिलो उपन्यास ‘महायुग’ सार्वजनिक भएको छ। स्त्रीको सीमातीत शारीरिक शक्ति र आत्मालाई चिनेपछि मात्र सारा मानव संसार र सृष्टि उज्यालो हुने सन्देश बोकेको उपन्यासमा एक नारीको आत्मजागृतिको कथालाई एक पिँढीदेखि अर्को पिँढीसम्मका चार पुस्तामा चित्रांकन गरिएको छ।

विगतका भूकम्प, भारतीय नाकाबन्दी र कोरोनाकालमा नेपाली साहित्य क्षेत्रलाई चलायमान

बनाउन आफूले खेलेको भूमिका स्मरण गर्दै देशको आजको विपम परिस्थितिमा पनि पुस्तक सार्वजनिक गरेको प्रेस विज्ञप्तिमा फर्त बुक्किले जनाएको छ। विज्ञप्तिमा भनिएको छ, ‘एक जिम्मेवार प्रकाशन संस्था भएकाले अहिलेको जेनजी पुस्ताले समेत नेपाली साहित्य पढ्नु भन्ने उद्देश्यले समेत यो उपन्यास सार्वजनिक गरिएको हो। पुस्तक अवश्य पनि पाठकप्रिय बनेछ।’ पुस्तकबारे लेखक सीमा आभास भन्छन्, ‘हाम्रो समाजले आफू अनुकूलको बन्धनभित्र स्त्रीलाई राख्ने गरेको छ, तर स्त्रीभित्र जुन दबिएको स्त्री-शक्ति छ, त्यसलाई जागृत गराई वाञ्छा चाहेको परिकल्पनामा मैले उपन्यास लेखेकी हुँ।